

NORDKRONAN

Medeltidsföreningen Nordrikes rikstidning
november 2001

Konung styrbjörn har låtit döpa sig!
"Tystes" berättelse fortsätter
Badstugor och glädjehus
Inbjudan till kröning
Sexigt på medeltiden
Honungskakor och appelyn
Broder Q gästar Fru Ragnhilds kollegium
Riddar Bänkt och jungfru Klara öppnar dansskola

www.nordrike.org

Om Nordkronan

Nordkronan är Riksföreningen Nordrikes tidning. Föreningen är en ideell, politiskt och religiöst obunden, historisk förening. Den är sammansatt av fristående lokalföreningar som sysslar med att åter skapa den period som i dagligt tal kallas medeltiden.

Nordkronan gör inga anspråk på att återge Riksföreningen Nordrikes officiella ståndpunkter utom där så särskilt anges. Allt material i Nordkronan får fritt återges i andra publikationer om källan och författaren anges.

Tidningen är tryckt med följande typsnitt: Garamond och JSL Blackletter.

Så prenumererar du:
En prenumeration (50:- för 3 nr, 90:- för 6 nr och 130:- för 12 nr) betalas till postgirokonton 34 42 82-9, betalningsmottagare Medeltidsföreningen Nordrike. Skriv "Prenumeration Nordkronan", namn och adress. Prenumeration är fristående från medlemskap i Riksföreningen. Bidrag till tidningen mottages tack-samt!

Krönikören

Detta nummer är gjort av Jonas Rembratt. Alla kontaktuppgifter finns på sidan 3 under "krönikör". Alla frågor, förslag och synpunkter angående tidningens innehåll kan ställas via ePost: jonas@rembratt.com

Omslagsbilden

Altartavla, målad 1235, föreställande St Fransiskus liv. Tavlan är den första som tillägnas ett helgon.

I detta nummer

Nordkronan är indelad i olika huvudsektioner för att det ska vara lätt att hitta eftersökt material. Sektionerna står som rubriker i innehållsförteckningen och saknar sidangivelse. På olika ställen i tidningen förekommer så kallade "viktigtpettrar" med kort information om vad som helst rörande vår period. Dessa saknar anknytning till den övriga texten på samma sida.

3 Nordrikes utvalda konung & drottning

3 Nordrikes ämbetsmän

4 Nordrikes lagsagor och häraden

Pulpeten

5 Krönikören för pennen...

5 Husfru Unni tillägger...

6 Friherreparets tack

7 Broder Qs krönika

Nordkronans akademi

11 Bänkts och Klaras danskurs

11 Bokrecension: Sveakampen

12 Den medeltida badstugan eller det medeltida glädjehuset

14 Historiequiz

15 Sexigt opå medeltiden

Utb spis och härd

18 Glimmingehus honungskakor

18 Älvmästarens äppelvin

Benemang

19 Midvinter i Arinholm

19 Katarinas & Vidars kröning - första inbjudan

Þordrikes konung & drottning

Styrbiörn Volmarsson Höö & Aasa Thorgrimmsdóttir

Stefan Hörberg & Karin Ringblom

Klasamála, 360 13 Urshult

Telefon: 0477-205 04, 070-949 17 00

ePost: styrbiorn@home.se, karinningblom@yahoo.com

Þordrikes ämbetsmän

Riksdrots

Elise de Rammsio

Johanna Kindberg

Sofielundsvägen 46, uppg 4

214 34 Malmö

Telefon: 040-895 65, 0709-53 36 35

ePost: johanna_elise@yahoo.se

Skattmästare

Urse

Anne Haugaard

Åbygatan 10

602 18 Norrköping

Telefon: 011-16 91 61

ePost: anne.haugaard@telia.com

Kunglig ceremonimästare

Fru Aleydis van Vilvoorde

Eva Andersson

Utländag. 8C

412 61 Göteborg

Telefon: 031-181145

ePost: aleydis@gamma.telenordia.se

Krönikör

Ingvald

Jonas Rembratt

Tessinsväg 10 B

217 58 MALMÖ

Telefon: 040-98 41 48

ePost: jonas@rembratt.com

Sysselman

Runa Volmarsdóttir Höö

Sofia Karlsson

Brömsgatan 3

392 44 Kalmar

Telefon: 0480-293 91

ePost: siasofia@hotmail.com

Riksmarsk

Riddar Gerulf Eriksson Ulv

Daniel Svensson

Näktergalsvägen 15

352 42 Växjö

Telefon: 0470-147 05

ePost: gerulf90@hotmail.com

Rikskansler

Reidmar Marsson

Roger Magnusson

Österleden 52E

352 41 Växjö

ePost: roger.magnusson@bigfoot.com

Riksheraldiker

Arnaud Guillaume

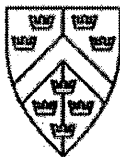
Björn Sandberg

Spannlandsg. 8

414 79 Göteborg

Telefon: 031-41 36 00

ePost: bs@netg.se

Nordrikes lagsagor och häraden

Arinholm (Kalmar)

Lagman: Karl Pedhersen Galle
Carl Larsson
Vikingavägen 11
392 47 Kalmar
Telefon: 0480-191 64
ePost: carl.larsson@beta.telenordia.se

Åtvidha (Åtvidaberg med omnejd)

Lagman: Bänkt Ullsten i Bobbatorp
Sebastian Karlsson
Vimarkagatan 6 B
582 52 Linköping
Telefon: 013-14 13 24
ePost: vanskapt@hotmail.com

Liunga (Linköping med omnejd)

Borgmästare: Boris
Björn Dalberg
Skogsgatan 89
587 23 Linköping
Telefon: 013-16 22 52
ePost: borsstj@hotmail.com

Nylöse (Göteborg)

Lagman: Nils Bengtsson Gädda
Hans Lindström
Klareborgsgatan 7
414 61 Göteborg
Telefon: 031-12 33 65
ePost: brigidnils@privat.utfors.se

Nytuna (Nyköping)

Stoman: Eirik biörmson Armsvage
Fredrik Andersson
Jägaregatan 17
641 32 Katrineholm
Telefon: 0150-597 37
ePost: fredrik.andersson@mbox358.swipnet.se

Roden (Stockholm)

Kontakt: Klade Tirsson
Johan Davidsson
Malmvägen 10 A
191 61 Sollentuna
Telefon: 08-35 09 57, 073-99 75 911
ePost: oddjobb@brevet.nu

Stochum (Stockholm)

Borgmästare: Måns Bokbindare
Magnus Sollenberg
Idaborgsvägen 10
117 62 Stockholm
tel: 08-702 09 92
ePost: magnus.sollenberg@sinfo.se

Theleborg (Växjö)

Slottsherre: Reidmar Marson
Roger Magnusson
Österleden 52 E
352 42 Växjö
Telefon: 0470-393 94
ePost: roger.magnusson@home.se

Torsheim (Skåne & Danmark)

Gälkare: Wilhelm Burmeister
Andreas Ingefjord
Augustenborgsg 3B
214 47 Malmö
Telefon: 040-23 69 19
ePost: dolcinio@algonet.se

Upptuna (Uppsala)

Lagman: Broder Bartolomeus Peregrino, O.P.
Jhonny Therus
Flogstavägen 25 b, v. 2
752 73 Uppsala
Telefon: 018-46 22 58
ePost: jtpunsch@yahoo.com

Viken (Uddevalla med omnejd)

Lagman: Helge Thorstensson
Kent Voldstedlund
Älvsborgsgatan 8 B
414 52 Göteborg
031-12 75 03
ePost: kent.voldstedlund@swipnet.se

*Dalpilen (Dalarna)

Kontakt: Magnus Westlund
Långatan 12
776 32 Hedemora
Telefon: 0225-77 45 25
ePost: magnuswestlund@telia.com

* Föreningen har samarbetsavtal med Nordrike och intresse av Nordrikes evenemang.

Pulpeten

Krönikören för pennan...

Till sist landar den då på ditt hallgolv, denna gravt försenade novemberkrona! Jag beklagar djupt att detta har skett och jag ska nu klä mig i sot och aska tills Nordkronan åter kommer i tid enligt min ursprungliga plan. Det har varit litet strul med datorbyte och det har varit Mårtensfest men framförallt har det handlat om tveksamma prioriteringar ifrån undertecknads sida. Utrustad med ny dator och scanner tänker jag ta igen förseningen och decembernumret kommer inte långt efter detta.

Vårt nuvarande kungapar närmar sig slutet av sin regering, verkar det som, och följetängen "Tyste" blir allt intressantare. Detta nummer rymmer inte mindre än två sådana upphittade brev ifrån denne mystiske missionär. Den första skulle varit publicerad tidigare men jag trycker den nu för att kanske sprida ljus över det som timade under Mårtensfesten i November.

Jag var själv en av de två Tuniterbröder som assisterade vår konung då han döptes i herren kristus namn. Assistenten visade sig vara behövlig emedan drottningen ingalunda ville låta sig doppas i vallgraven runt Bollerups borg. Konungen bad därför klokt nog broder Jon och mig att se till att hon kom under ytan sedan han själv slagit henne medvetlös.

En stor eloge till vårt kungapar för detta stämmingsfulla skådespel - det var inget litet offer de gjorde kan jag meddela.

Efter denna lilla avbön och introduktion hoppas jag att du får god och intressant läsning - mycket nöje.

I ordets tjänst -

Jonas/Ingvald

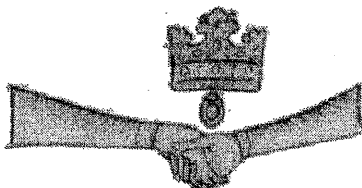
Husfru Unni tillägger...

Måhända slumrade broder Q till en stund under kronpretendenternas/friherreparens hov i Visby? I vår utmärkta Nordkrona kunde läsas om det mesta som tilldrog sig, men icke om den dramatiska effekt min glada nyhet hade på Liungas borgmästare Boris och Bagahus trofru Edla. Jag kallade fram dessa unga tu för att berätta att deras fäder en gång i tiden, medan Edla och Boris ännu var barn, träffat en överenskommelse för att säkra handelsvägen mellan östkust och västkust. Fäderna var nödgade att vänta ganska många år innan Edlas fader var nöjd med Boris ställning, men när det icke längre fanns några hinder för att viga ungdomarna samman ombads jag att utropa trolovningen.

Fru Edla svimmade av lycka (?), medan Boris genast begav sig till sin paviljong för att fylla på sitt krus för att kunna skåla för sin lycka (?). Han var dessutom så till sig av förtjusning att han helt tappade målföret - vilket icke händer särskilt ofta...

Fortsättning följer.

Bagabus Husfru Unni

Frilherreparets tack

Tusen tack till alla som som för det första kom till oktoberfesten och därmed gjorde den möjlig för alla andra (var ni med på budskapet där?) Särskilt tack till alla de som gjorde mig och Edmund speciella tjänster, ingen nämnd ingen glömd. För er som inte uppfattade vilka gåvor vi fick vill vi lista upp dem och tacka ännu en gång för dessa:

- Herr Vidar och Fru Katarina gav oss en vacker broderad duk och en flaska fin likör
- Theleborg gav oss tennskedar och exklusiva servetter
- Upptuna gav oss dyra och fina kryddor
- Petrus och Grete gav oss handgjorda pilar
- Turiterna gav oss en gravplats och förböner
- Nylöse förgyllde vigseln med sång samt gav oss små vaxfigurer till vår avbild
- Liunga skänkte oss en kanna svalt vatten för att ställa Herr Edmund (vilken, som nattuggjorna upptäckte, kom väl till pass under bröllopsnatten)
- Riddar Bänkt bistod med mathållningen på herrsidan på fredagen
- Ariella har lovat oss en avbildning på duk av oss (väntar med spänning..)
- Johannesborg roade oss med eldspel på lördagen
- Klara såg till att nivån av sälta på högbordet var den rätta
- Carnis försåg familjens överhuvud med en röd mantel, med allt vad det innebär....

Stort tack till allall! Om det var möjligt skulle vi nog gifta oss oftare...

*Sia och Kåre
Runa och Edmund*

Uppbittat

Käre Broder

Jag skriver till dig från min sjukbädd i konungens egen kammare. Jag vårdas av tre läkekunniga kristna trälär. Man har försökt att ta mitt liv och konungen är mycket orolig. Han sitter ofta vid min bädd och ber mig tala om heliga ting. Det skedde för två dagar sedan då jag en sen afton var på väg till avträdet. I mörkret såg jag föga, jag blev huggen bakifrån och lämnad som död. Pigorna funno mig i gryningen.

Drottningens och hennes kvinnors onda tungor har sått split i kungens hus-håll. Forna vänner ser snett på varandra och många går fullt beväpnade även hemmavid. Minsta dispyt leder till strid. Intalad av den onde har drottningen hetsat hirdmän och husfolk mot den rätta tron. Ibland hirden talas det allt oftare om Kungens ovilja att vända sig till de träbeläten som de hålla för gudar. Hirden är missnöjd och menar att De gamla inte får glömmas.

I all hast -

Tyste

Besserwisser

Visste du att domkyrkan i Lund i mångt och mycket är en liten kopia av kejsardomen i Speyer vilket särskilt märks i utformandet av kryptan och absiden. Domen i Speyer som invigdes redan 1061 är Tysklands främsta företrädare för den romanska kyrkoarkitekturen och flera av medeltidens tysk-romerska kejsare ligger begravda här.

Broder Os krönika

Nuova Vallis, evangelisten Matteus dag

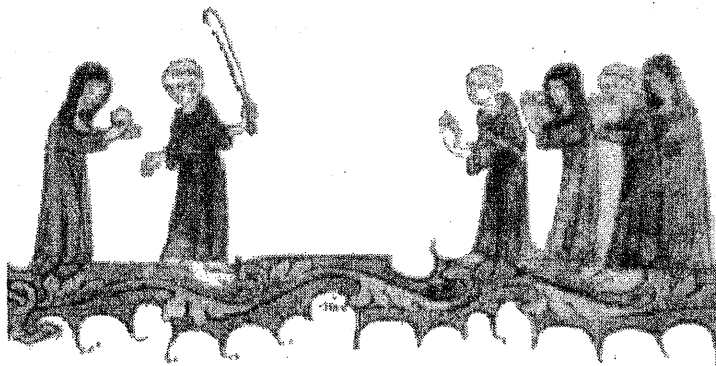
Kära Nordrikes folk,

Jag skriver till er uppfylld av en stor glädje. Ett första slag har riktats mot ondskan och hedendomen i detta vårt land. På Fru Ragnhilds Collegium drev Konungen själv Odins och Frejas handlangare på flykten då hon utövade sin ogudaktiga konst. Mätte han bara också fördriva de hedniska kvinnor som står bakom hans tron och förgiftar hans omdöme med sitt fagra tal. Först då kan vi finna bot för de olyckor som drabbar oss.

Jag var alltså kommen till Fru Ragnhilds Collegium sent om aftonen och efter ett kort besök i badstugan drog jag mig tillbaka och gick till sängs. Detta var jag dock ganska ensam om då folk vistades i badstugan nästan intill gryningen. Driften efter bildning är dock så stor bland Nordrikes folk att detta inte hindrade dem från att infinna sig punktligt till morgonmålet och därefter bänka sig i den sal där föreläsningarna hölls. Först ut var troman Arnaud Guillaume, rikets heraldiker, som berättade för oss om heraldiska fanor och flaggor. Därefter följde Wilhelm Burmeister, lagman i Torsheim och

därtill Lübsk handelsman, som berättade för oss om Hansan och dess historia. Här fick vi alla mycken ny kunskap och kunde även skratta roat åt de anekdoter han berättade för oss. Dock bör man även taga varning av hans föredrag då det visade hur Hansan kunnat styra och ställa med länder och till och med diktera vem som skulle sitta på tronen. Om vi inte visar en fast hand mot dessa köpmän kan det även komma att hända här i Nordrike. Nästa föredragshållare var Skraddarskråets åltmäster, Jungfru Alexandra, som föreläste om broderi. Hon berättade både om hantverkets organisation och om olika tekniker, samt visade upp de vackraste bilder på broderier från olika kyrkor. Sist före lunch talade Aaslaug från Nylöse om trädgårdar. Här fick vi veta mycket om hur både klosterträdgårdar och världsliga trädgårdar skulle anläggas, om vilka växter som voro lämpliga och hur man genom trädgårdens plan kunde visa på Guds nåd och Marias kärlek. Ett synnerligen fromt föredrag som jag hoppas kommer att vara till hjälp då trädgårdar skall anläggas i riket.

Sedan bjöds ärtsoppa till lunch och gästemana kunde även sträcka på benen och njuta av det vackra höstvädret. Efter lunch höll vår arvfurstinna, Katarina Eriksdotter, föredrag om den klädedräkt hon och herr Vidar samt deras hovstat bär. Detta skedde på ett högst märkligt

och en smula oanständigt sätt, då arvfurstinnan började föredraget i bara särk och ett annat märkligt plagg som hon använde för att göra sin midja smalare. Sedan klädde hennes hovdamer, Cecilia och Kristina på henne dräkten del för del, alltmedan hon berättade om den. Föredraget handlade mest om kvinnodräkten, men även mansdräkten visades upp, på arvfursten och Arnaud. Dock klädde de vare sig av eller på sig inför folket.

Då föredragen var slut höll Arvfursteparet hov i salen. Där tog de i sin tjänst Unna, Kristina, Cecilia och Fru Aleydis som hovdamer, Wilhelm Burmeister som ceremonimästare och troman Arnaud som härold. Därtill utnämnde de Fru Jehane Arbonne till sin ambassadör till våra finska grannar och gav henne ett kreditbrev för de kostnader hon kunde tänkas ådraga sig under detta uppdrag. Med sig fick Fru Jehane gåvor till den nye baronen, i form av en flaska anislikör från arvfurst Vidars bryggeri och en duk som arvfurstinnan sömmat med egna händer, vilken var prydd med hennes och den nye baronens monogram. Därefter talade arvfurstinnan om en ny värld, upptäckt av en genuesisk äventyrare vid namn Christofer Columbus. Denna nya värld, menade arvfurstinnan, borde även kunna bringa rikedomar och landområden till Nordrike och hon efterlyste därför en äventyrare som kunde för hennes räkning segla mot den Nya Världen.

Då trädde ur skuggorna fram en man jag aldrig mer trott att jag skulle få se i denna världen. Nämligen ingen mindre än Jonah Grandbuteur, före detta friherre till Torsheim, vilken rykten förtält mig hade stupit i slaget vid Pärnsås. Till min oerhörda glädje var så inte fallet och herr Jonah sade att även om han ännu inte var fullt återställd var han villig att åtaga sig uppdraget.

Arvfursteparet gav honom så ett kreditbrev på de utgifter han kunde ådraga sig för expeditionen. Arvfurstinnan meddelade också att

skepp låg redo för att föra honom till denna Nya Värld, så om Gud vill får vi kanske under rättelse därom redan nästa år vid denna tid. Det har sagts mig att det i dessa länder finnes människor med ansiktet på magen och utan huvud, samt de som har huvudet vänt åt andra hållet och går baklänges. Herren må förlåta mig om jag är mer än en smula nyfiken på tidender från herr Jonahs resa.

Därefter var arvfursteparets hov klart och de flesta drog sig tillbaka för att göra sig färdiga för aftonens bankett. Själv vandrade jag en stund i Guds gröna natur (i regnet som plågade oss under hela helgen). Vid pass sex samlades vi då alla åter vid stortugan. Årfru Ingrid var mäktat exalterad och det gav mig en olustig känsla som strax fick sin förklaring då hon meddelade att völvan snart skulle anlända och vi alla skulle ta plats i salen för att höra vad hon hade att förtälja. I salen var allt ljus släckt, endast eldens sken fanns och lyste upp en plattform som var rest i rummets mitt. Så trädde en hiskelig varlese in, det var en trollkvinna om jag någonsin sett en sådan. Hon var klädd i paltor som gav henne en obestämd form och puhuvudet hade hon en mössa av vad som såg ut som kattskinn. Hon hade en stav och en trumma. Trumman gav hon till Ingrid, efter att ha fört den genom elden, utan tvivel en del av riten. Sedan tog hon med bara handen ett kol ur elden och lade i sin hand och strödde sedan luktande örter på. Hon gick runt i rummet och åkallade hedniska demoner innan hon slutligen klev upp på plattformen där hon grenslade staven och slöt sina otäckta ögon. Så började de båda kvinnorna sjunga och åkalla Freya, en löpsk hednagudinna som sägs ge siargåvan åt sina efterföljare. Det blev en allt tätare stämning i stugan och jag fann det för gott att dra mig längst in i ett hörn och söka skydd bakom några stora män. Vem vet vad häxan kunnat göra med mig om hon sett att jag var munk? Efter en lång tids sjungande och trummande reste hon

plötsligt sin stång och Ingrid började tala till henne. Frågan hon ställde var vad missväxten och det ogina vådret berodde på, det som hotar Nordrikes folk med svält.

På detta svarade völvan dunkelt att så länge kungen övergav landet, sin hustru, för utländska kvinnor fanns ingen fruktbarhet. Om inte kungen vände sig åter till sin rätta hustru och hedrade henne som sig bör skulle hon vara ofruktbar och folket svälta. Åt detta blev konungen så förgrymmad att han med våld slet ned völvan från hennes plattform och sa åt henne att packa sig iväg. Då vände hon sig om och förbannade honom och det sades med sådan glöd att jag fruktar för vår konungs liv. Det blev ett hemskt oväsen och Ingrid skrek åt sin konung att han vanhedredade gudarnas tjänare och att detta säkert skulle dra deras vrede över oss än mer. Så fort völvan var utom dörren sade Konungen till att ljus skulle tändas och dörren ställas upp för att vädra ut stanken efter henne.

Många var upprörda över det som hänt och jag hörde Ingrid säga till Aaslaug, Frode Gormsson från Quibildhes frilla, att hon undrade om inte kungen höll på att avfalla från sina faders tro. Hon tolkade völvens ord som att det var kristendomen som var de utländska kvinnor kungen höll sig med och den gamla tron som var hans sanna hustru som han övergivit. Hon sade också att konungen vägrat utföra de fruktbarhetsriter som hör till midsommarfirandet och att detta var förklaringen till missväxten. Drottning Aasa, menade hon, var dock fortfarande fast i sin hedendom och kunde kanske förmå konungen att vända tillbaka till de gamla sederna. Mitt hjärta gladdes över att Konungen verkar söka sig till vår läras friska källa, men jag fruktar kvinnornas lister och önskar att han och Drottning Aasa kunde sända bort Ingrid och Gerdeka, dessa avgudadyrkare vars inflytande över drottningen är alltför stort.

Denna händelse var naturligtvis ett av de stora samtalsämnena under aftonens bankett, men långt ifrån det enda, ännu en stor överraskning väntade oss.

Vi satt så till bords. Konungen, Avfursteparet, Bagahus Hövitsman och Husfru, Friherrinnan av Storhärad och alla de som hållit föredrag under dagen satt vid högbordet och vi andra satt vid mindre bord. Maten ställdes fram i tre olika serveringar och först fick vi soppa, sallad på kryddörter och någon slags kakor med kvarg och nötter i. När vi imundigat dessa rätter bjöd Jonah Grandbuveur, Wilhelm Burmeister, Unna och Helga Nicolaidotter på skönsång innan nästa servering dukades fram. Där var lammgryta, frumenty och äpplefläsk. Vid pass när vi satt och åt dessa delikata rätter tog Konungen till orda och berättade att det förekom märkliga byggnationer på en egendom uti Upptuna, en egendom som så visst han visste tillhört salig Kung Ragnvald och han undrade om någon kunde lämna en förklaring till detta. Då reste sig broder Bartolomeus och svarade att Fru Agnis i sitt testamente givit denna egendom till svartbröderna och att det var i sin fulla rätt att på denna bygga en kyrka.

Här uppstod sedan ordväxling då konungen bad att få se detta testamente, men det hade naturligtvis inte broder Bartolomeus med sig, varför skulle han dra med sig det genom skogar och moras till Nylöse?

Här bröt också flera in och påpekade att lagen inte gav rätt att ge bort arvingars egendom utan deras och släktens samtycke och att Kung Ragnvald hade en minderårig dotter, Jungfru Sigröd, vilken rätteligen ägde detta gods. Broder Bartolomeus menade att Fru Agnis var den som givit gåvan, men dett bemöttes med att en hustru inte ärvde egendom efter sin man, endast deras gemensamma barn. Bartolomeus framhärddade och menade att ragnvald inte hade några arvingar osm kunde göra anspråk på egendomen, men då reste sig Husfru Unni och sade barskt att det hade han visst. Husfru Unni häv-

dade att hon var befryndad med Ragnvald och därför hade rätt till stora delar av arvet efter honom. Konungen blev förvirrad av alla dessa motsägelsefulla utsagor och meddelade att frågan skulle tas upp igen vid Oktoberfesten uti Arinholm och att båda parter skulle ta med sig sin bevisning. Då det är brukligt enligt lagen att denna sorts frågor avgörs genom tolvmannaed kunde man snart se Husfru Unni tala med folk från Bagalus vilka var villiga att gå ed på att hon verkligen var släkt med Ragnvald. Det såg inte ut som om hon skulle ha några problem med detta.

Sedan serverades efferrätterna och resten av kvällen förflöt i fröjd och gamman och innebar ännu ett besök i badstugan. De verkar vara glada i att bada i Nylöse.

Så slutar jag denna min skrift till er, kära Nordrikare, och vet att vi åter ses i Arinholm.

Broder Q

Uppbittat

Käre broder!

Oroligheterna är nu sådana att jag fruktar för mitt liv vart jag går. Även Konungen är ängslig och sover dåligt, han kallar mig ofta till sig under de mörka timmarna för att tala om guds godhet och heliga ting. Men även de som har ett oroligt sinne har Herren förbarmande med. Häromdagen anlände en Irisk handelsman till gården med en gåva åt vår Konung. Den gåvan var sannerligen konungslig, ett kors i rent guld stort som en mans handflata. Jag på talade för Konung Styrbiorn att vi häri kunde skåda Herrens finger och att korset skulle komma att vara honom till god hjälp. Det märktes att han tog mina ord till sinnes, han bär nu ständigt korset om halsen och vill inte vara utan det. Jag har talat allvarligt med honom om att låta kristna sig för att komma i Guds nåd, men han slår ifrån sig med båda händerna och menar att han inte skulle få en lugn stund efteråt då både Drottningen och många i hirden är mycket emot allt kristet. Landet häromkring har drabbats av svält och nöd då skördarna har slagit fel och vädret inte har varit gynnsamt. Jag håller var dag förböner för de stackars människorna och talar med dem om vad skydd de kunde få om de vände sig till Kristus. Många är emellertid svåra att tala till rätta. De menar att gudarna är uppretade över Konungens försummelse mot dem.

Tyste

Nordkronans akademi

Bengts och Klaras danskurs

Nu på Borgholms slott startade jag och min syster Klara vår danskurs vi har tänkt att bedriva under vinterns mer välbesökta evenemang. Tanken med den är att vi skall lära oss mer än bara någon enstaka dans då och då, utan mer grunder så att framtida danser lättare kan läras in. På Borgholm var det uppskattat och alla var väldigt duktiga. Nästa gång är tänkt att vara på kröningsfesten i Nytna. Då kommer vi att ta upp ungefär samma saker som sist men sedan kommer vi att fortsätta framåt i ganska rask och krävande takt. Till vår och er hjälp har det dansgille som Klara och jag normalt dansar i spelat in en skiva och en videokassett vilka jag starkt kan rekommendera. Videokassetten är en viktig och i stort sett nödvändig del av kursen då man kan repetera inövade danser och steg mellan träffarna. Filmen kostar 220kr och skivan 120kr, tillsammans 300kr. Är man intresserad av kursen men inte var med på Borgholm och inte har möjlighet att ta sig till kröningen, kontakta mig via e-post på vanskapt@hotmail.com eller på telefon: 0120-14273 / 070-7427093.

Med hopp om en rejäl "ansiktslyftning" gällande dansen i Nordrike.

/Herr riddar Bänket bortom Bobban p

ps. Vad jag tror många på Borgholm kan intyga, tag med medeltida träningskläder:) ds.

Bokrecension: Sveakampen

Bli nu inte förskräckta och undra vad som farit i er konung...men jag har faktiskt läst en bok av E-type! Eller som han egentligen heter Martin Eriksson.

Ni som hört talas om "Sveakampen" undrar säkert vad det här kan vara för nåt. Hur kan något skrivet av E-type ens likna en historisk berättelse? Om jag ska vara helt ärlig så har historien vissa uppenbara brister och hål och ibland känns dess "självbiografiska" koppling lite för tydligt... men på det hela taget tycker jag det är en rätt ok bok.

Sveakampen handlar om Udo, en spoling från Ragnarshögen någonstans i Mälardalen, som vill ut på äventyr. Han skaffar sig ett skepp och samlar ihop sina vänner och far åstad. Målet är den berömda Sveakampen på Birkö. Under resans gång och lekama på Birkö händer naturligtvis massor med saker och det hela blir emellanåt rätt stämningfullt. Han skaffar sig vänner och naturligtvis också ovänner. De är också på jakt efter kvinnfolk så klart. Udo får ögonen på en ung vacker flicka och tja...

Har man inget bättre för sig en mörk höstkval så kan man ta den här boken och krypa ihop i ett hörn med en kopp gott att dricka och nåt att knapra på. Låt stämningen krypa sig på er och mys. Om man inte drar likheterna för långt skulle man kunna säga att det är lite av Röde Orm-känsla här och där...fast riktigt så bra är den såklart inte..

Vill man tjuvkika på första kapitlet så finns det att beskåda på:

<http://www.e-type.se/sveakampen.html>

Styrbiorn/Stefan

Den medeltida badstugan eller Det medeltida glädjehuset

I Liunga samt andra delar av riket råder en viss förkärlek för (blöta) bastubad. Det är till bastun festen brukar flyttas efter att taffeln blivit bruten och här samtalas det glatt, utkämpas dryckeslag som resulterar i mjödkrig, och i vissa fall utförs tvagnig. Men medeltidens bastubad var av lite annorlunda karaktär...

Badstugan var en relativt vanlig inrättning i senmedeltidens större städer men den förekom även ute på landsbygden. Badstugan, eller i folkmun bastun, drevs av en bastukarl eller bastukona som ofta hade kunskaper i koppslagning och enklare kirurgi. Det var en väluppskattad umgängesform att gå till badstugan, man samlades för att ta del av bastubad och samtal, utskänkning av både mat och starka drycker, spel, musik och i många fall prostitution. Just det senare sågs inte på med blida ögon, kyrkan nämnde badstuge-synder fler än en gång i sina botböcker. Ett exempel kan man hitta i *Poenitentiale Ecclesiarum Germaniae*, en tysk botbok från 1000-talet.

”Har du tvättat dig i badet med din hustru och tillsammans med andra lättsinniga kvinnor så att du sett dem nakna och de dig? Om du har gjort det skall du göra bot tre dagar på vatten och bröd.”

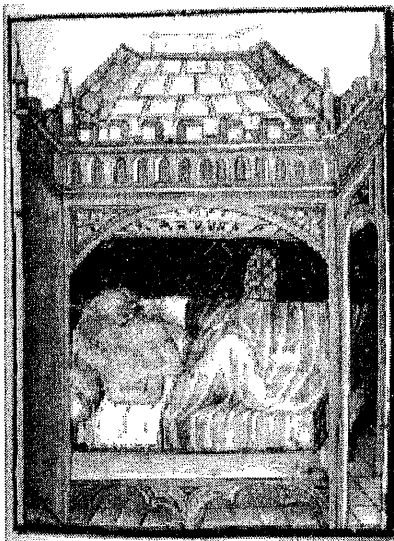
En av de mest kända källorna där badpigor (troligtvis prostituerade) visas är i Wenceslas IV, kejsare av Böhmen, bibel från slutet av 1300-talet. Bibeln är främst av astrologisk och politisk karaktär, men ovanligt ofta avbildas kejsaren omsvärmad av lättklädda badpigor. I senare tiders studier av skrifterna har man lagt fram en tes om att dessa bilder inte alls skulle föreställa kungliga fantasier eller legender utan snarare en realitet i hovlivet samt kejsarens förhoppningar om en arvinge och efterträdare.

I franska bokilluminationer från 1400-talet kan man finna gott om bilder på större sällskap, bestående av både män och kvinnor, där man verkar umgås på ett väldigt otvunget och frisläppt sätt. Dessa bilder visar allt som ofta stora banketter som dukats upp på plankor lagda över karet, där allehanda läckerheter serveras. Kombination av mat och sex ansågs av kyrkan att vara ett kronexempel på människans svaga motståndskraft, att falla för sådant frosseri var upprörande! En intressant detalj i dessa bilder är att de flesta bär huvudbonader och smycken i badet, kanske ett tecken på huvudbonadens betydelse vid tiden?

Prostitutionens blev i mitten av 1500-talet badstugornas fall. Tack vare syfilisens härjningar i Europa blev dessa offentliga inrättningar smittohärdar som spred sjukdomar till sina besökare. Man stängde badstugorna och bordellverksamheten fick söka sig annorstädes. Det är den offentliga versionen, verkligheten var med största sannolikhet annorlunda.

Bastubadet i sig levde dock kvar, främst i Finland och de norra delarna i Norden fram till våra dagar.

Som avslutning på denna lilla utläggning finner jag det lämpligt att sprida ett stycke text hämtat ur en medeltida örte- och läkebok som finns publicerad i Carl Grimbergs "Svenska folkets underbara öden" band I (Stockholm 1916). Men då boken gavs ut i början av förra seklet och saknar ordentliga källhänvisningar kan den inte klassas som en fullt tillförlitlig källa. Stycket saknar dock inte underhållningsvärde!

"Du må märka att bastun haver tolv dygder.

Den första är att hon stärker den naturliga värmen i kroppen;

Den andra är, att hon hjälper till att magen blir stark och mäktig att smälta vad som i honom kommer;

Den tredje att hon ger den trötta människan vila.

Den fjärde är, att svettbrunnarna öppnas och utvidgas;

den femte att hon tager bort lättja.

Den sjätte är, att värk lindras;

den sjunde att hon löser inbundet väder.

Den åttonde är, att kalla lemmar varda varme;

Den nionde att heta lemmar bliva kalle.

Den tionde är att det som är torrt, det gör hon vått;

Den elfte att hon gör våta ting torra;

Den tolfte att hon stärker och sammanbinder och torkar vattenfulla senor."

Alexandra, för ett glatt bastubadande Liunga med en ännu gladare bastubadande borgmästare.

Annons

Paviljong säljes

8 x 4 m. 12-sidiga (närmast runda) kortsidor. Ca 28 kvadratmeter. Inre takhöjd 3 m, yttre takhöjd 2 m. Stolpar ått-kantiga, stabil! Ingång på båda långsidorna. Sidor gula och gröna (varannan våd gul, varannan våd grön). Tak vitt. Stormsäkert och vattentätt. Kontakta Ola Hagring, e-post ola.hagring@tft.lth.se, tel 046-14 33 09.

Historiequiz

Upplägget är kanske bekant? Om du klarar svaret efter 1:a ledråden får du 5 poäng, efter andra 4 poäng osv. I denna första omgång rör vi oss främst i renässansens värld. Mycket nöje.

20-25 poäng Wow!
20-15 poäng Du är en mycket bildad person.
15-5 poäng Nu vet du mer än innan.
0-5 poäng Lyckost! Du har en hel värld av kul historia kvar att upptäcka.

En litterär person				
Hon födde sju söner... <i>V</i>	..men dog i kloster under sitt lands första utbrott av pest. <i>IV</i>	Historien om henne och riddar Erlend är kärlek i Nobelprisklass. <i>II</i>	Sigrid Undset skapade denna norska storböndedotter. <i>II</i>	Hon var vanmt troende kristen, dottern till Lavrans Björgulfsson. <i>I</i>
Ett konstverk				
Detta femdelade konstverk kan beses på Musée de Cluny i Paris. <i>V</i>	Motiven behandlar de sex sinnen: hörsel, syn, smak, lukt, känsel och kärlek. <i>IV</i>	De är fina exempel på den stil som kallas mille fleurs - tusen blommor. <i>II</i>	Dessa gobelänger vävdes ca år 1500. <i>II</i>	Centralfigurerna, som gett namn åt dessa konstverk, är en kvinna och ett sagodjur. <i>I</i>
En drottning				
Hon föddes 1320 och dog i Norge 1363. <i>V</i>	Hennes vänskap med Knut Porse gjorde henne populär. <i>IV</i>	Hon var dotter till Maria Artois och greve Jean av Namur. <i>III</i>	Hon fick två söner med sin make, Kung Magnus Eriksson Smek. <i>II</i>	"Rida, rida ranka" lär hon ha sjungit för sina söner. <i>I</i>
Ett slag (ortnamnet)				
Här segrade 6000 man över en här på 50000. <i>V</i>	Av militärhistoriker anses detta vara slutet för det beridna kavalleriets storhetstid. <i>IV</i>	15000 fransmän tillfångatogs och 10000 stupade. främst tack vare de engelska bågskytterna. <i>III</i>	Shakespeare har förevigat denna engelska triumf i sitt skådespel Henry V. <i>II</i>	Den 25:e oktober 1415 stod slaget i nordvästra Frankrike. <i>I</i>
En begavad man				
Denne patricier av släkten Gensfleisch föddes i Mainz 1394. <i>V</i>	1450 lånade borgaren Johann Fust honom pengar för att starta eget... <i>IV</i>	..tryckeri. <i>III</i>	Hans förnamn var Johann och hans första och mest kända produkt en bibel. <i>II</i>	Hans metod med 'lösa typer' revolutionerade boktryckskonsten. <i>I</i>

Serigt på medeltiden -

Klädedräkten som erotisk språk i några medeltida riddarromaner.

Första delen

Klädedräkten hade under medeltiden ett stort symbolvärde, den var inte bara ett skydd mot väder och vind och inte heller anbart dekorativ. Precis som när det gällde konsten och litteraturen var klädedräkten full av detaljer med ett symboliskt laddat värde. Olika färger och olika material hade olika betydelser, liksom dräktens tillhör. Mest tydligt gör sig denna symbolik gällande i den kvinnliga huvudbonaden, som under hela medeltiden markerar hennes sexuella och legala status. Endast unga, ogifta kvinnor gick vid denna tid barhuvade medan alla andra täckte håret, helt eller delvis. Skillnad fanns inte bara mellan ogifta och gifta kvinnor utan även mellan gifta kvinnor och änkor, samt nunnor, vilkas huvudbonad ofta var moddelerad på änkornas. Då denna slöja var obligatorisk för i stort sett alla kvinnor, blev den också ett tacksamt föremål för modeväxlingar och det fanns ett otal sätt man kunde bära sin slöja på. Slöjorna och andra huvuddukar kunde vara släta eller krusade, vita, cremefärgade eller gula, färgade med saffran och de kunde dölja mer eller mindre av håret. Denna variationsrikedom, detta mode om man så vill, väckte mycket kritik på sin tid, främst kanske på grund av slöjans stora symbolvärde. Slöjan, menade en kritiker, var given som ett tecken på kvinnans underkastelse under mannen och att ändra på den och ersätta den med olika fantasifulle arrangemang uppfattades som ovärdigt och hotande¹. Slöjan har här alltså en symbolisk betydelse med tydligt syfte att befästa genusrelationer.

Det är inte bara genusrelationen som uttrycks i klädedräkten utan kanske i än högre grad en persons sociala status. Att kläder under medeltiden uttryckte en persons sociala status är en

självklarhet, vi är ju alla bekanta med överflödsförordningarnas försök att reglera vissa material och färger till olika samhällsklasser. Men i riddarromanen är en praktfull dräkt mer än bara ett sätt att visa att personen ifråga har råd, det är framför allt ett sätt att visa på personens höga karaktär och ädla sinnelag. Dessa egenskaper ansågs nämligen följa med en ädel börd. Vilken social position personen hade antog man dessutom uttryckas även i en persons utseende. Ett vackert utseende förutsatte nästan en ädel härkomst. Därför förekommer det också mycket detaljerade skildringar av personers utseende och klädedräkt i de medeltida riddarromanerna.

Något som kännetecknar den medeltida klädedräkten, ja egentligen klädedräkten en bra bit in på 1900-talet, är att den är nästan heltäckande. Under sådana omständigheter blir den bara huden mer lockande än när den är ett vanligt inslag i människors utseende. En halvklädd person signalerar både frihet och erotik, men

inte nödvändigtvis på ett moraliskt dåligt sätt. Just denna frihet och erotik kan mycket väl vara ett tecken på en hög karaktär och ett höviskt sinnelag. När Jean Renart i *Roman de la Rose* ou de Guillaume le Dole, en roman från 1200-talets första decennier, skall beskriva det storslagna och höviska liv som förs vid kejsar Conrads hov, skildrar han just den otvungna relationen mellan könen och det erotiska spel som försiggick. Här ingår också beskrivningar av klädedräkten som en naturlig del. I en beskrivning av en utflykt till skogen säger han att de gick "alldeles barfota och ärmarna osydd", dvs de snäva ärmarna som ingick i tidens modedräkt och som måste sys ihop respektive sprätas upp runt handleden varje gång plagget skulle tas av och på var ännu inte hopsydd, utan hängde löst. Han fortsätter sin beskrivning med att säga att de tvättade sina händer och ansikten innan ärmarna syddes ihop, med tråd som damerna bar i sina börsar. "Inget saknades dem", säger han, "istället för handdukar lånade riddarna damernas vita särkar, och med denna förevändning lade de sina händer på månet vitt lår".² Det kunde uppenbarligen gå ganska uppsluppet till i skogarna vid kejsar Conrads hov. Nu ska sägas att detta är fiktion, en roman som skildrar ett idealt samhälle och ett idealt beteende, ett höviskt sätt att uppföra sig och roa sig. Men dessa ideal påverkade också det verkliga livet för aristokratin. Riddar-

omanernas värld var en förebild som man försökte efterlikna. Som konkreta exempel kan nämnas att tyska adelsmän och kvinnor gav sina barn namn efter romankaraktärer och att tornerspel arrangerades efter litterära förebilder.³

Kärleksgåvan

Ett centralt begrepp i riddarromanerna var den höviska kärleken. Denna yttrade sig i att riddaren tjänade den dam han älskade på olika sätt, man lånade ofta terminologi från relationen mellan en länsherre och hans vasall. Damen belönade honom sedan för denna tjänst med någon form av ynnestbevis. Hur utbrett detta var utanför litteraturens värld är svårt att säga, men att det mer rör sig om ett ideal än om verklighet står klart. Som jag nämnt ovan påverkade dock idealen verkligheten och vi vet att det förekom att en man gjorde "kärlektstjänst" för att vinna sin dam, liksom olika former av kärleksgåvor.⁴

När en dam ville ge en riddare ett tecken på sin tillgivenhet var det lämpligast och mest prisade något som varit i nära kontakt med henne. Vanligast förekommande i litteraturen är ärmar. Det är en ärm som Elaine ger Lancelot i Malorys *Morte Darthur* och i Wolfram von Eschenbachs *Parzival*, skriven runt 1200, ser vi i det avsnitt som behandlar Gawans äventyr hur han övertalas att vara den lilla flickan Obilots kämpe. Som ett tecken på att han

kämpade för henne ger hon honom då en ärm av sin för tillfället specialgjorda guldbrokadklänning. Det sägs här särskilt att ärmen inte var fastsydd på klänningen.⁵ Ärmen fäster riddaren ifråga sen på sin sköld innan han deltar i tornej eller dust. Man anar ju att detta tillvägagångssätt inte var helt snällt mot ärmen i fråga och mycket riktigt är ärmen Gawans fått helt sönderskuren när han lämnar tillbaka den till Obilot. Detta hindrar inte henne från att hänfört ta den på sig.⁶ Just i fallet med Obilot saknas den erotiska dimensionen i att riddaren bär ett av sin dams klädesplagg på sig och episoden framställs också som lätt löjlig; en liten flicka som vill leka vuxen. Det erotiska betonas annars i de fall vi får mer ingående beskrivningar av dessa tecken på tillgivenhet. Ett exempel där gåvan kopplas direkt till de sexuella erfarenheter de två iblandade haft med varandra hittar vi på ett annat ställe i Parzival. Här rör det sig om en annan vanlig kärleksgåva, nämligen den åtrådda damens särk. Efter att Gahmuret, Parzivals far och hans råor Herzelyode delat säng drar Gahmuret åter ut i strid. Som ett tecken på Herzelyodes kärlek får han hennes särk att bära som vapenrock:

”Och skjortan som var drottningens-
Så fin och vit av siden var den-
Hon burit den på bara kroppen,
Hon hade ju nu blivit fru-
Den drog han över brynjan sin.”⁷

Kopplingen mellan deras sexuella kontakt och gåvan kunde inte vara tydligare.

Även Tirant den Vite, hjälten i den katalanska 1400-talsromanen med samma namn drar ut i strid mot de otrogna med prinsessan Carmesinas särk över sin rustning. Här är det dock inte den fullbordade kärleken som uttrycks då denna händelse låter vänta på sig i ett par hundra sidor.

Även andra gåvor som t ex broscher fick sin laddning just genom att de vidrört ägarinnans bara hud. I Wilhelm von Orlens ger Amelie hjälten sin brosch med orden: ”Nu tag denna brosch från mig, min vän och min älskade. Den har legat mot min nakna hud”⁸. Tirant den Vite, som jag nämnt ovan, var en företagsam man. Han fick inte bara det smycke som vilade på den väna Agnes, dotter till hertigen av Berry, bröst utan fick även ta loss det själv:

”Och eftersom smycket satt fast i snöringen i hennes klänning och inte gick att få loss utan att man snörde upp klänningen, var det oundvikligt att han kom åt hennes barm med händerna.”⁹

Denna gåva som tecken på damens tillgivenhet hade alltså ett stort erotiskt symbolvärde och ju närmare kroppen man kom, desto bättre var det. Här kan nämnas att färgen gult i riddarromanerna förknippas med den fullbordade kärleken¹⁰, så om en dam ger sin riddare en gul särk att bära är det ett aldeles särskilt budskap som sänds. I andra sammanhang förknippades gult även med prostitution, världsliga njutningar och stolthet, så det är inte att förvåna att kyrkans män riktade särskild kritik mot t ex gula slöjor¹¹.

Det är naturligtvis inte nödvändigt att en dam har en sexuell relation med den riddare som gör "kärlekstjänst" för henne, i själva verket var det nog i många fall rent praktiskt olämpligt, då damen var gift med någon annan och han inte alls skulle uppskatta detta. Dock var det ju ändå denna kroppsliga belöning som riddaren väntade sig efter att ha utträttat diverse stordåd för sin dam. Gåvans erotiska laddning kommer lika mycket från denna förväntan som från dess närhet till ägarinnan och i det spel som kallas "den höviska kärleken" var den en mycket viktigt ingrediens.

Även om det symboliska värdet i sig skulle var nog, kvinnans dygd var ju en av de egenskaper som gjorde henne lämplig att tillbedja, fanns det nog de som menade att belöningen borde vara av ett mer konkret slag, så säger Hippolytos i *Tirant den Vite*, när prinsessan Carmesina vill skicka Tirant tre hårstrån som tecken på hennes kärlek:

"Tror Ers Höghet kanske att vi lever i * forntiden, när folk följde sådana höviska lagar? Om en jungfru på den tiden hade en älskare som hon höll mycket av, gav hon honom en väldoftande liten blom-bukett och en hårlock och gjorde honom på så sätt överlycklig Nej, nej, ärade dam, den tiden är förbil Jag vet nog vad min herre Tirant önskar: att få er i säng, naken eller i bara särken."¹²

Tydligare kan det inte sägas. Den forntid som Hippolytos hänvisar till är troligen den höviska kulturens blomstringsperiod under 11- och 1200-talen, men att man menar att sederna var ädlare förr i tiden är inget unikt för detta fall, utan är snarast kutym i medeltida litteratur. Bland annat stöter man hela tiden på klagomål över att sättet att rida tornej och dust blivit råare och farligare än förr, medan den verkliga utvecklingen snarare var tvärtom; man gick mot

en allt mer artificiell strid där risken att skadas minskade, även om den fortfarande var avsevärd.

Allt detta handlar om gåvor som en dam kan ge en uppvaktande riddare som tecken på sin tillgivenhet, men fick då inte damerna några kärleksgåvor?

Jo, naturligtvis kunde en herre ge sin dam en gåva; ett par handskar, en dikt, kanske en ring eller något annat. En vanlig kärleksgåva till en dam under 1400-talet var ett bälte eller ett skärp. Bältet symboliserade det band som fanns mellan. I romanen *Le petit Jehan de Saintré* tar hjälten tillbaka det blå bälte han gett sin dam då han funnit att hon varit otrogen. Blått var en färg som betecknade trohet och lojalitet och detta bälte hade hon inte längre gjort sig förtjänt av.¹³

Även om den höviska kärleken inte spelar någon stor roll i nordisk medeltida litteratur är motivet inte okänt. Riddarromaner med hövisk kärlek som tema översattes och det finns också anspelningar på denna i inhemska verk.¹⁴ Det finns också skålar, kakelplattor och andra föremål som troligen avbildar kärlekspar i ett höviskt sammanhang.¹⁵ I ett testamente daterat den 18 augusti 1420, från Uppsala ger Ragnild Morakar ett minneband, till Katherine Petersdotter.¹⁶ Minne är ett tyskt ord som betyder hövisk kärlek, den tyska medeltida kärlekslyriken kallas minnelieder. Det var troligen tänkt att Katherine i sin tur skulle kunna ge det vidare till någon man som hon höll av.

Att visa världen

Förutom att fungera som ett tecken för de älskande själva kunde man även använda klädesdetaljer för att visa världen sin kärlek eller sina erövringar på ett mer eller mindre subtilt sätt. Tirant den Vite visade att han hade vunnit sin Carmesinas gunst på ett sätt som på ett sätt var subtilt, eftersom de enda som förstod vad det handlade om var han och hon, men på ett annat sätt slår en som både vulgärt och omoget.

Det hela börjar med att de båda håller på och vänslas. Carmesina måste gå iväg till sin far, kejsaren av Byzans, som inget vet om deras förhållande och för att inte Tirant ska förstöra hennes frisyr med sina "lekar", håller hennes kammartämor fast hans händer:

"När han såg henne gå sin väg och inte nådde henne med händerna, sträckte han ut benet, stack in det under hennes kjolar, vidrörde med sin sko det hemligaste och trängde in sitt ben mellan hennes lår...När han kom till sitt kvarter tog han av sig hosorna och skoma, och den hosa och sko som vidrört prinsessan under kjolarna lät han brodera praktfullt med pärlor, rubiner och diamanter till ett värde av 25.000 dukater."¹⁷

Ett mer smakfullt sätt var naturligtvis att riddaren bar den gåva han fått av sin dam, både till vardags och under tornering. En av idéerna med denna gåva var ju att visa att han vunnit sin dams gunst. I vilken grad fick endast åskådarnas fantasi avgöra.

En dam kunde även visa att en herre ägde hennes gunst genom att låta honom sitta på hennes kjortel. Hon satt då troligen på en pall eller stol, medan han satt vid hennes fot. Klänningarna under medeltiden var så pass långa att han förmodligen fick en rätt stor flik att sitta på.¹⁸

Det fanns alltså ett otal sätt som en man och en kvinna kunde visa sin kärlek till varandra på, antingen så att bara de iblandade förstod, eller som ett klart och tydligt meddelande till omvärlden. Klädedräkten ingick som en viktig del i detta "kärlekens språk" och fick en tydlig erotisk laddning på grund av sin närhet till kroppen och det symbolvärde kläderna hade i skapandet av manligt och kvinnligt.

Aleydis/Eva

Fotnoter

- 1 Ribeiro, Aileen, *Dress and Morality*, New York 1986, s 52
- 2 Renart, Jean, *The Romance of the Rose or of Guillaume de Dole*, redigerad och översatt av Regina Psaki, New
- 3 Bumke, Joachim, *Courtly Culture*, Berkeley 1991, s 13
- 4 Bumke, 362ff
- 5 Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, i översättning av Gottfried Gronewald, Stockholm 1999, s 263
- 6 *Parzival*, s 269
- 7 *Parzival*, s 70
- 8 Bumke, s 137
- 9 Martorell, Joanot och Joan de Galba, *Marti, Tirant den Vite*, del 1, Lund 1994, s 87
- 10 Bumke, s 155
- 11 *ibid*
- 10 Bumke, s 155
- 11 *ibid*
- 12 Martorell och de Galba, del 2, s 530
- 13 Ribeiro, s 56f
- 14 Bengtsson, Herman, *Den höviska kulturen i Norden. En konsthistorisk undersökning*, Tierp 1999, s 237f
- 15 Bengtsson, s 204ff
- 16 SD 3e delen 1415-1420, s 536, nr 2726
- 17 Martorell och de Galba, del 1, s 389
- 18 Bumke?

Uld spis & h ard

Glimmingehus honungs- kakor, ca 50 st

Detta recept, liksom det kommande (Frukt-
rullar) serverades vid  rets M rtensfest. De
passar även utmärkt som gottor på julbordet.

- 250 gr smör (rumsvarmt)
- 2 dl honung
- 1  gg
- ca 6,5 dl vetemjöl
- citron skal (efter smak, jag brukar ta skalet
av 1 citron)
- kardemumma (också efter smak, för de
försiktiga 1 tsk till denna sats, f r
- de modigare 1,5 - 2 tsk)
- 1,5 dl hackad mandel (sk llad)
- 2,5 dl russin

Rör honung och smör p sigt. Tillsätt se-
dan ägget. Rör ned de övriga ingredienserna.
L t degen vila svalt i minst en timme. Rulla
sedan valn tsstora kulor och placera på bak-
pl tsapper. Kakorna flyter inte ut så mycket så
de g r att placera ganska tätt på plåten.

Grädda i 250 grader i 10-15 minuter i mit-
ten av ugnen. Kakorna  r färdiga n r de börjar
bli lätt ljusbruna.

*Alessandra Palladino,
Torsbeims sockerbagargille*

 ltm sters  ppelvin

Nu på höstkanten brukar det finnas äpplen
många olika sorter. Att göra vin av dom är
både lätt och gott.

G r så här:

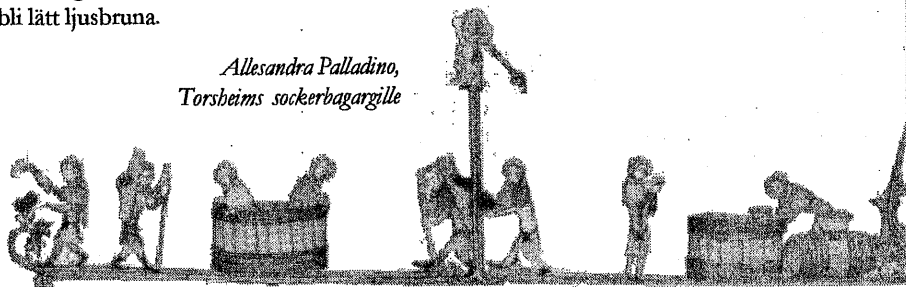
Plocka så mycket äpplen du kan. Ta ur k rn-
hus och klyfta upp dom, mindre bitar är bra så
att dom börjar jäsa snabbare. (Jag brukar plocka
så det blir runt 10-15 liter efter urk rning)

H ll på ljummet vatten så det täcker  pp-
lena. Tag en påse vinj st och l t den f rj sa en
stund i 3 dl ljummet vatten med en msk ho-
nung i. När det ligger ett lager skum på jästen så
håller du ner den bland äpplena.

L t jäsa i ett par veckor, n r bubblandet
minskar så mosar du äpplena och låter det jäsa
ett tag till. När det är helt stilla så silar du av
 ppelresterna och lagrar en månad eller mer.

Ger en frisk dryck med härlig  ppelkarakt r
som passar bra till både mat o fest.

 ltm ster Vidar

Evenemang

Midvinter i Arinholm

Kom o värm er i vintermörkret i det ljuva Arinholm!

Arinholm inbjuder till Midvinterfest i stora Kassematten Kalmar den 15 december. Priset är futtiga 150 kronor och då får ni lunch på lördagen, en smaskig bankett och frukost på söndagen. Ni sover som vanligt i föreningslokalen vilket tyvärr medför att vi inte kan tillåta djur.

Inbetalning räknas som anmälan men har ni allergier vegetariska eller andra böjelser skall ringa och anmäla detta så att ni få rätt mat.

Senaste anmälningsdatum är den 7 december till pg 73 13 50-5. Det finns max 40 platser, det är en ganska begränsad lokal.

För de som önskar finns det möjlighet att komma på fredagen och festa mundant.

Nordrikes Kröning 2001

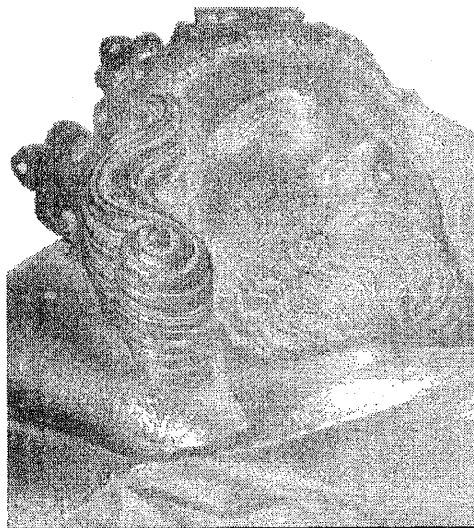
När snön ligger vit på fur och gran, näterna gnistrar av stjärnor och kylan håller sitt hårda grepp om Nordrike inbjuder Nytuna till kröning av Katarina Eriksdotter och Vidar Gunnarsson till Nordrikes regenter på Nyköpingshus. Kröningen sker i sann renässansanda på ett sant renässanslott.

I priset ingår bankett och sovplats på slottet. Frukost och lunch (som Liunga kommer tillaga) tillkommer, ca 50kr för 2st frukostar och 1 lunch. Dessa betalas på plats vid ankomst.

- Tid: Trettondagshelgen den 4-6 januari 2002
- Pris: 250kr.
- Anmälan: Senast den 21 december.

Anmälan sker genom att betala in 250kr till Fredrik Fästader Gabrielsäther på PG 150 64 65-2. Ange på inbetalningstalongen ditt namn, telefonnummer och lokalförening. Tänk på vid betalning via Internet att endast de första 10-15 tecknen kommer med. Skicka OCKSÅ ett mail till kroning_nordrike@yahoo.se där du anger:

- Namn och Medeltidsnamn
- Adress
- Telefonnummer
- Lokalförening
- Allergier
- Vegetarianism och dyl.

Om du vill ha frukost och lunch (ca 50kr för 2 frukostar och 1 lunch vilket betalas på plats).

Om du vill gå på visning av "Schack och Makt" och "Fursten", kostnad 25kr (betalas på plats eller ring Julia Netrval på 070-4087512 för att uppge samma uppgifter. Sista anmälningdag är den 21 december.

Boende

Du kan sova i de två mindre sovsalarna (valv) inne på slottet eller själv boka plats på Nyköpings vandrarhem på tel. 0155-211810. Vandrarhemmet kostar 150kr/natt. Blir det fler än 10 personer från Nordrike som sover där, erhålls grupp Rabatt 120kr/natt. Ange vid bokningen att du tillhör Nordrikesällskapet. Vandrarhemmet ligger på andra sidan vindbryggan och tvärs över gatan. Sista datum för bokning av rum är den 28 december.

VIKTIG INFORMATION:

Eftersom det är på Nyköpingshus Restaurang vi kommer att hållas finns vissa restriktioner som MÅSTE följas:

1. INGEN medtagen dryck! Vi har lyckats fått lägre priser på dryck (öl, vin) än vad det normalt säljs för där. Detta gäller hela helgen (fredag - söndag)!
2. INGEN medtagen mat. Vi är på en restaurang och vi har fått ett mycket förmånligt pris för bankettmaten och lokalen.
3. Vi har kämpat för att Kröningen ska hålla så vanligt evenemangspris som möjligt.

En viktig del i detta är att restaurangägaren inte behöver ta in så mycket personal, utan vi har eget folk som hjälper honom. Ta därför med era matbestick och tallrikar, ljus, dukar etc, som ni brukar ha med er på evenemang.

Preliminärt Schema

Fredag

Klockan 17.00 slår vi upp dörrarna till Nyköpingshus, ingången bredvid Kungstornet. Ingen mat kommer att serveras under fredagkvällen, så det kan vara idé att stanna till på vägen.

Lördag

- 9.00 Liunga serverar renässansfrukost.
- Förmiddag: Visning av Nyköpingshus två utställningar*.
- Förmiddag: Riddar Bänkt håller danskurs (forts.)
- 12.30 Liunga serverar renässanslunch
- ca 15.00 Kröningsceremoni följt av hov
- ca 19-20 Bankett

*Under lördagsförmiddagen finns det möjlighet att följa med på guidad visning av de två stora utställningarna som finns på Nyköpingshus; "Schack och Måkt", om 1300-talets samhälle och "Fursten", som handlar om Hertig Karl, blivande Karl IX, livet som Renässansfurste och samhället då. Mycket sevärt! Kostnad: 25Kr som betalas vid ankomsten.

Söndag

ca 8.30 Liunga serverar renässansfrukost.
Ca 12.30 Stänger vi dörrarna till Nyköpingshus

Vägbeskrivning

- Bil:** Från Norr och Söder: E4, kör av vid den södra avfarten, åk mot centrum(västerleden), ta vänster i slutet på viadukten, ta vänster igen och följ järnvägsgatan som i en sväng åt vänster går över till Hamnvägen, passera rakt igenom rondellen vid NA Svensson, du har slottet på vänster sida.
- Buss:** Stig av vid Busstationen. Följ Teatergatan (som busstationen ligger vid) åt vänster mot brandstationen. Vid Brandstationen svänger vägen och övergår till Kungsgatan. Följ den ca 500m och du har Slottet på höger sida.
- Tåg:** Gå rakt ut från stationen in på Borgargatan. Följ den gatan tills du kommer till en stor gata som heter Brunngatan. Ta höger och följ Brunsgatan rakt igenom centrum ner till Södermanlands museum, ta vänster runda museet och du ser slottet.

Frågor rörandes praktiska ting

Ring eller maila Fredrik F Gabrielsäther/
Nicodemus - Nyttuna Tel. 0155 - 524 77, 070-
682 1593 Mail: mordocai@swipnet.se

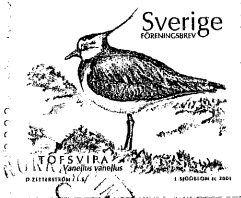
Frågor rörandes ceremoniella ting

Ring Caroline Fritzon (Katarina Eriksdotter)
tel 08-7652745 eller 070-6866028 eller Andreas
Ingefjord (ceremonimästare Wilhelm) tel 040-
236919.

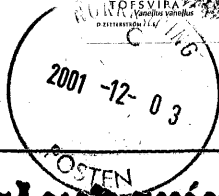
Väl mött på Nyköpingshus!

~~Medeltidsföreningen
Nordrike~~

B Förenings
brev

Kalendarium år 2003

Datum	Evenemang	Kontakt	Övrigt
8 december	Liungas vinterfest http://www.fortunecity.com/campus/books/398/	Sandra Årstrand	Se hemsidan:
14 december	Midvinterfest i Arinholm		Se sidan 21
4-6 januari	Kröningsfest i Nytna	Fredrik Gabrielsäter tel 0155-52 477	Se sidan 21
15 januari	Deadline, insändare till Nordkronan	Jonas Rembratt jonas@rembratt.com	Se sidan 5
5-7 april 2002	Liunga mjödbad	(Info kommer)	

Nordrike på internet

Hemsida

Riksföreningen Nordrike har även en hemsida på internet. Där kan du finna mer information om föreningens aktiviteter. På hemsidan finns också möjlighet att läsa tidigare nummer av Nordkronan. Hemsidan hittar du på: www.nordrike.org

Mejlinglista

Som medlem i riksföreningen Nordrike kan du även ansluta dig till föreningens e-postlista och delta i diskussionen om föreningens aktiviteter. Du går enkelt med i e-postlistan via hemsidan. Väl där väljer du "kontakta oss" och därefter "Mailinglista".

Fam.Damberg
Dragonvägen 7
192 78 Sollentuna